

2020-05-12

Utlåtande med anledning av Katarina Le Blancs, Karl-Henrik Grinnemos, Oscar Simonsons och Matthias Corbascios begäran om skadestånd

Sveriges läkarförbund är ett professions- och fackförbund för läkare med ca 55 000 medlemmar, omfattande ca 80 procent av Sveriges läkarkår. I det ärende om skadestånd som Katarina Le Blanc, Karl-Henrik-Grinnemo, Oscar Simonson och Matthias Corbascio (sökandena) avser att inleda hos Justitiekanslern har förbundet ombetts att ge sin syn på oredlighetsbeslutets verkningar och betydelsen av att beslutet inte har kunnat granskas i domstol. Med anledning av detta lämnar Sveriges läkarförbund följande synpunkter.

Enligt förbundet är det allmänt känt inom forskarvärlden att ett beslut om oredlighet drabbar den enskilde forskaren mycket hårt, inte minst genom att beslutet skadar forskarens anseende och ofta kan leda till indragna forskningsmedel samt svårigheter att ansöka om anslag i framtiden. Det är därför viktigt att påstådd oredlighet prövas på ett rättssäkert sätt. Av det skälet har Sveriges läkarförbund också ställt sig positivt till införandet av den nya oredlighetslagen och den ordning som innebär att vissa frågor om oredlighet prövas av en särskild nämnd, vars beslut sedan kan överklagas till domstol.

Sveriges läkarförbund anser att den ordning som gällde innan den nya lagen – där lärosätet självt utredde samtliga frågor om påstådd oredlighet och i praktiken kunde döma en forskare utan att han eller hon fick bemöta anklagelserna inför en oberoende instans – inte var tillräckligt rättssäker. I sökandenas fall är det särskilt anmärkningsvärt att frågan om oredlighet dessutom har utretts av den institution där missförhållandena har avslöjats.

Enligt Sveriges läkarförbund framstår det som allmängiltigt i en rättsstat att en forskare som anklagas för oredlighet ska ha möjlighet att försvara sig mot anklagelserna inför en oberoende instans. Förbundet är därför starkt kritiskt till att sökandena inte har getts en möjlighet att få frågan om oredlighet prövad i domstol.

Sveriges läkarförbund vill framhålla att sökandena i det här fallet har avslöjat allvarliga missförhållanden inom sjukvård och forskning. Enligt förbundet finns det en stor risk för att oredlighetsbeslutet och den efterföljande hanteringen uppfattas som ett varnande exempel för andra arbetstagare som överväger att göra samma sak. På så sätt riskerar oredlighetsbeslutet att minska benägenheten hos arbetstagarna att anmäla missförhållanden, vilket utgör ett allvarligt hot mot patientsäkerheten. Läkarförbundet vill understryka vikten av att tillvarata rätten till visseblåsning och möjligheten att våga larma. Rätten till att överklaga och få en oberoende prövning av sina handlingar kan inte nog understrykas enligt förbundet.

Mot denna bakgrund anser Sveriges läkarförbund att det är viktigt att Justitiekanslern i det här ärendet slår fast att sökandena borde haft rätt att få oredlighetsbeslutet överprövat av en oberoende instans.

Förbundsordförande